ਸਭ ਹੱਕ ਲੇਖਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ।

ਦਿਲ ਦੇ ਛਾਲੇ

"دل دے چھالے"

ਗੁਰੂ ਜਸ, ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ, ਏਕਤਾ, ਕੌਮੀ ਵੀਰਤਾ ਦੀਆਂ
ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ

G - 313

* ਲੇਖਕ *

ਸ: ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰੰਗੀਲਾ'

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ

SARDAR DYAL SINGH (LAHORE) LIBRARY.

ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਹੱਟੀ

ਬਜ਼ਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਵਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੦੦੦ ਦਸੰਬਰ ੧੯੪੬ ਮੁਲ ੧॥)

ਕਰਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਇਹ ਇਕ ਐਡੀਸ਼ਨ
ਸ੍ਰ: ਖੀਵਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲਕ–ਅਖਬਾਰ 'ਪੰਜਾਬ'
ਕਟੜਾ ਬਘੀਆਂ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਛਾਪੀ।

ਦ੬੨.੪੨੨
ਭ 2 ਸ
32398

ਪੂਜਯ ਚਾਤਰ ਜੀ ਨੂੰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਤੁਰਾਈ ਦੀ ਰੰਗਣ
ਨਾਲ ਮੈਂ ਰੰਗੀਲਾ
ਬਣਿਆ
'ਰੰਗੀਲਾ'

'ਨਰਿੰਦਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ' ਕਟੜਾ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ
ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਸਾਖੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਛਪੀ।

ਸਾਡੇ ਬੁਕ ਸਟਾਲ ਵਿਚੋਂ ਕੁਛ ਵੰਨਗੀ

ਰਚਿਤ ਗਿ: ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ 'ਸੀਤਲ'
ਬਾ: ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ੨॥ =)
ਸਿਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ ? ੩॥।)
ਦੁਖੀਏ ਮਾਂ ਪੁਤ ੩॥। =)
ਸੀਤਲ ਕਿਰਣਾ ਉ: ਹਿੰਦੀ ੧॥)
ਸੀਤਲ ਸੁਨੇਹੇ ,, ,, ੧॥)
ਸੀਤਲ ਹੰਝੂ ,, ,, ੧॥)
ਸੀਤਲ ਹੁਲਾਰੇ ,, ,, ੧॥)
ਸੀਤਲ ਤਰੰਗਾਂ ,, ,, ੧॥)
ਵਹਿੰਦੇ ਹੰਝੂ ,, ,, ੧॥)
ਸਜਰੇ ਹੰਝੂ ,, ,, ੧॥)
ਦਿਲ ਦਰਿਆ ,, ,, ੧॥)
ਜਾਗਦੇ ਸਮੇਂ ੧॥)

ਰਚਿਤ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ
ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ੧॥ =)
ਗੁਰਪੁਰਬ ਦਰਸ਼ਨ ੧॥।)
ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਰਸ਼ਨ ੧॥)
ਪੰਜ ਸੌ ਪਰਮਾਨ ੧।)

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ 'ਬੇਦਿਲ'
ਚੰਨ ਬਦਲਾਂ ਓਹਲੇ ੧॥)

ਅਰਸ਼ੀ ਝਲਕਾਂ 'ਚਮਕ' ੧॥)
ਮਿਠੀਆਂ ਚੋਭਾਂ ,, ੧)
ਚਮਕਣ ਤਾਰੇ 'ਕੁੰਦਨ' ੩)
ਨਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੀਰ' ੨॥)
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਮਾਨ ੨॥)

ਰਚਿਤ ਸ੍ਰ: ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ
ਪਿਆਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ੫)
ਗਰੀਬ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ੩)
ਪਵਿਤਰ ਪਾਪੀ ੨॥)
ਟੁਟੀ ਵੀਣਾ ੪)
ਦੂਰ ਕਿਨਾਰਾ ੪)
ਕਾਗਤਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ੩)
ਚਿਟਾ ਲਹੂ ੨॥)

ਰਚਿਤ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾ ਪਸ੍ਰਿੰਘ
ਗੁਰਮਤ ਲੈਕਚਰ ੩।।)
ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੈਕਚਰ ੫)
ਗੁਰਮਤ ਫਿਲਾਸਫੀ ੫)
ਭਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ੩)

ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਵਾਜੇ, ਤਬਲੇ, ਬੈਜੋ, ਸਾਰੰਗੀ, ਢਡ ਛੈਣੇ, ਵੋਲਕੀਆਂ, ਚਿਮਟੇ, ਕੰਘੇ, ਕੜੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦ ਗੁਟਕੇ ਮਿਲ ਰਿਆਇਤ ਨਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰੋ

ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਹਟੀ

ਬਜ਼ਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਵਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਇਥੋਂ ਲਭੋ

ਨੰਃ	ਕਵਿਤਾ	ਸਫਾ
੧	ਕਰਤਾ ਬਾਰੇ	੪
੨.	ਦਿਲ ਦੇ ਛਾਲੇ	੯
੩	ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨੂੰ	੧੦
੪.	ਪੰਥ ਦੀ ਜਿਤ	੧੩
੫.	ਚੋਜੀ ਦਾਤਾ	੧੭
੬	ਸ਼ੇਰਿ-ਪੰਜਾਬ	੨੧
੭.	ਉਪਕਾਰੀ ਤੀਰ	੨੪
੮.	ਸਿੰਘ ਨੂੰ	੨੬
੯.	ਮਨ ਨਾਲ	੨੯
੧੦.	ਭਿਆਨਕ ਮੂਰਤ	੩੧
੧੧.	ਜ਼ਬਾਨ ਉਤੋਂ	੩੩
੧੨.	ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ	੩੬
੧੩.	ਮੁਨੀਮ	੩੯
੧੪.	ਬੰਦੀ ਛੋੜ	੪੩
੧੫.	ਬਾਬਾ ਪਹੌੜੀ ਵਾਲਾ	੪੬
੧੬.	ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਅੰਤ	੪੮
੧੭.	ਗਪੀ ਉਸਤਾਦ	੫੨
੧੮.	ਤਾਰਣ ਹਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ	੫੫
੧੯.	ਬਾਜ ਦੀ ਆਤਮਾ	੫੮
੨੦.	ਨਾਨਕ ਦਾ ਨੂਰ	੬੧
੨੧.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	੬੪
੨੨.	ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦੇ ਮਾਨ	੬੮
੨੩.	ਕੀਰਤਨ ਰਸ	੭੧
੨੪.	ਦਰ ਪ੍ਰਵਾਨ	੭੪
੨੫.	ਟੁਕੜੇ	੭੫
੨੬.	ਸਦਾ ਨਾ	੭੬
੨੭.	ਹੀਰਾ ਜਨਮ	੭੮
੨੮.	ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦਿਲ	੭੯
੨੯.	ਵਾਰ ਭਾ:ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	੮੦
੩੦.	ਬਣ ਜਾ	੮੫
੩੧	ਛਡਦੇ	੮੬
੩੨.	ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ	੮੭
੩੩.	ਵਿਦਿਆ	੮੯
੩੪.	ਖੋਟੀ ਨੀਤ	੯੦
੩੫.	ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਸਤਿਗੁਰ	੯੧
੩੬.	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	੯੫
੩੭.	ਵਤਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨ	੯੬
੩੮.	ਭੈਣ ਦਾ ਮੋਹ	੯੭
੩੯.	ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼	੧੦੧
੪੦.	ਏਕੇ ਦੀ ਬਰਕਤ	੧੦੫
੪੧	ਹਲੂਣਾ	੧੦੮
੪੨.	ਸ਼ੈਹਰਨ ਜੱਟੀ	੧੧੧
੪੩.	ਪਟਣੇ ਦਾ ਚੰਨ	੧੧੪
੪੪.	ਦਰਦ ਕਹਾਣੀ	੧੧੬
੪੫.	ਸੋਕਣ	੧੧੮
੪੬.	ਪੁਤ ਕਲਗੀ ਧਾਰਦਾ	੧੨੦
੪੭.	ਅੜਬ ਭਾਈਆ	੧੨੧
੪੮.	ਦਰਦੀ ਦਾਤਾ	੧੨੬

ਕਰਤਾ ਬਾਰੇ

ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ ਹੈ ਢੇਰ ਚਿਰ ਦੀ ਮਿਤਰਤਾਈ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਰਖਦਾ ਏ। ਫਿਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਨ ਸੁਨਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਜਾਂ ਇਉਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਰਹੇ।

ਹੋਰ ਕਵੀ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੇ ਨੇ ਪਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਤਾਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਨੌਜੁਵਾਨ ਕਵੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਵਾਧਾ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਸਫਾਰਸ਼ ਕਰਨੀ ਓਸੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਔਖੀ ਤੋਂ ਔਖੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਿਬਾਹੁਣ ਵਿਚ ਆਪ ਬਲਾ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ।

ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਾਰ ਕਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖੋ 'ਸ਼ਾਇਦ ਸਮੇਂ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨ ਦਿਤੀ ਹੋਵੇ' ਮੇਰੀ ਇਕ ਨ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਦੀ ਨ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕਹੀ ਸੁਣੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ–ਸੋ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਜ ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਛਾਲੇ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਪਰ ਆਈਆਂ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਆਪ ਦੇ ਛਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਝਲ੍ਹਕਦਾ ਹੈ ਤੜਪ ਚਮਕਦੀ ਹੈ ਦਰਦ ਤੇ ਤੜਪ ਰਲ ਕੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਗੁੰਗੇ ਦੀਆਂ ਸੈਨਤਾਂ ਗੁੰਗੇ ਦੀ ਮਾਂ ਜਣਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਰਦ ਭਰੇ ਛਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਕੋਈ ਦਰਦੀ ਦਿਲ ਵਤਨ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜਾਣੂ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਦੇ ਛਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:–

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.